

Diarienummer 21/KS 0043

Motala kommun Remissyttrande Utkast till lagrådsremiss Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier diarienummer Ju2021/00574

Motala kommun har beretts möjlighet att ge svar på Utkast till lagrådsremiss – Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier. Motala kommun väljer att lämna ett remissyttrande enligt rubrik nedan.

Ärendet

Utkastet till lagrådsremiss föreslår ändringar i lagen (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå för att underlätta för utlänningar som omfattas av den lagen att beviljas permanent uppehållstillstånd på grund av försörjning. Det föreslås att

- tiden som en utlänning har på sig att etablera sig på arbetsmarknaden och kvalificera sig för ett permanent uppehållstillstånd på grund av försörjning efter att ha fullföljt sin utbildning ska förlängas från sex till tolv månader,
- studiemedel för halvtidsstudier ska kunna beaktas när man bedömer om försörjningskravet för permanent uppehållstillstånd är uppfyllt,
- en viss form av subventionerad anställning, en så kallad yrkesintroduktionsanställning, ska kunna ligga till grund för permanent uppehållstillstånd.

Förslagen lämnas mot bakgrund av det skärpta arbetsmarknadsläget som har uppstått till följd av spridningen av sjukdomen Covid-19. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 20 juli 2021 och gälla till utgången av juni 2023.

I beskrivningen av regeringens beredning av lagrådsremissen framkommer i kapitel 10 ett resonemang kring kostnader och andra konsekvenser. Regeringen bedömer inte att det blir någon ökad belastning på Migrationsverket eller Centrala Studiestödsnämnden (CSN) då förslaget är okomplicerat och bör inte medföra någon betydande arbetsbelastning för myndigheterna.

Avseende påverkan på kommunerna bedömer regeringen att förslag till lagändringen inte medför några nya obligatoriska åtaganden som innebär att den kommunala finansieringsprincipen ska tillämpas. Bedömningen görs att kostnader för försörjningsstöd kan komma att öka men att det finns starka incitament för den enskilde

att hitta ett arbete under tiden för etablering. Det utgår en statlig ersättning till kommunerna för mottagande av nyanlända som till viss mån kompenserar kommunerna för kostnader för försörjningsstöd.

Remissyttrande

Motala kommun är i grunden positiv till lagändring om att förlänga giltighetstiden för uppehållstillstånd efter fullföljd utbildning till tolv månader istället för sex månader efter den dag examensbeviset eller motsvarande är utfärdat, eller en sammanhållen yrkesutbildning inom vuxenutbildningen eller en liknande utbildning inom gymnasieskolans introduktionsprogram har avslutats i enlighet med en individuell studieplan.

Motala kommun vill lämna följande synpunkter på utkast till lagrådsremiss:

- Krav på en anställning som varar minst två år är högt ställt – det är inte många unga vuxna i aktuell ålder, oavsett bakgrund, som når den typen av anställning efter avslutad gymnasieutbildning. Kommunen bedömer att det ställs högre krav på gruppen som omfattas av lagen än övriga och det riskerar att leda till ökad ojämlikhet i samhället.
- Det ställs höga krav på unga vuxna som är i situationen som lagändringen avser och det finns risk att individerna inte klarar pressen som de ställs inför. Risk för ökad ohälsa bedöms hög för gruppen, vilket i sin tur kan leda till ökat behov av arbetsinsatser från hälso- och sjukvård och socialtjänst.
- Det bör tillkomma extra bidrag/schablon för de som omfattas av förändringarna samt att det bör komma extra peng i form av bidrag som kan sökas för att aktivera och stötta dessa unga vuxna under tiden de söker arbete.
- Det framkommer inte om det, i samband med föreslagen lagändring, kommer att komma ökade krav på kommuner och Arbetsförmedling. Om så kommer att ske behöver dessa krav framkomma och tydliggöras.
- När tiden som individen har på sig att hitta en försörjning utökas till tolv månader så riskerar det att få konsekvenser i form av ökade kostnader för försörjningsstöd. Flera anledningar finns till detta;
 - Yrkesintroduktionsanställning, där Arbetsförmedlingen lämnar stöd under max sex månader och är således därmed kanske inte är en varaktig anställning, riskerar att öka behovet av försörjningsstöd.
 - Det behöver tydliggöras vad som händer om anställningen upphör i förtid, vilka krav ställs på den enskilde om det händer. Risk för ökat behov av försörjningsstöd om individen står utan ersättning.
 - Risk för behov av försörjningsstöd i samband med halvtidsstudier om individen inte får en anställning enligt kraven på resterande halvtid.
- Ett förtydligande behövs kring att beräkna inkomster i form av studiestöd (max halvtid) som ett tillägg till arbetsinkomster. Det är oklart vad som menas med varaktiga studier som kan bedrivas på max halvtid. Studier söks vanligtvis för en termin eller ett läsår i taget.
- Det finns en fortsatt risk att individer luras av oseriösa arbetsgivare som erbjuder tillsvidareanställningar, mot betalning eller annat, och där personer hamnar i en beroendeställning gentemot en arbetsgivare eftersom anställningsavtalet är

avgörande för personens framtid i Sverige. Det finns en stor risk att personer utnyttjas.

Remissyttrandet har tagits fram i samverkan mellan kommunens gemensamma ledningsförvaltning, bildningsförvaltning samt socialförvaltning. Frågor kring remissyttrandet besvaras av Anne Gustavsson, Utvecklingsstrateg social hållbarhet, telefon 0141-22 51 55, e-post anne.gustavsson@motala.se

Motala 2021-02-26

Annelie Almérus
Kommunstyrelsens ordförande